

Justis- og beredskapsdepartementet
Via nettløsning

Oslo, 15. september 2017

Høringsuttalelse i sak om «Forslag til endring i utlendingsforskriften og stykkprisforskriften – fri rettshjelp ved forhåndsvarsel om utvisning ved oversittet utreisefrist»

Vi viser til departementets høringsbrev og -notat med svarfrist idag, og benytter med dette anledningen til å kommentere forslaget. Forslaget virker ikke å ta inn over seg sakskomplekset for en del av menneskene dette kan berøre, og vi er mot forslaget både på grunn av dette, og fordi det må ses svært betenkelig med ytterligere reduksjon av fri rettshjelp på utlendingsrettens område. Det er allerede i dag kun visse typer saker på utlendingsfeltet hvor det ytes fri rettshjelp, og der det er fri rettshjelp, er denne oftest av et for lite omfang.

Resultatet er økt pågang til SEIF alle den tid menneskene det gjelder ikke får nødvendig bistad gjennom ordningen med fri rettshjelp.

På grunn av stort arbeidspress, er denne uttalelsen kort, men visse kommentarer må vi knytte til forslaget

Grunnleggende forvaltningsrett.

Prinsippet med forhåndsvarsling er grunnleggende i norsk forvaltningsrett og går ut på at man skal få mulighet til å uttale seg om et forhold før myndigheten fatter vedtak om til dels inngripende tiltak, slik som utvisning.

Dette er et godt prinsipp som ikke burde brytes. Formålet med dette er også nettopp å påse at vedtakene som fattes er fattet på bakgrunn av nok informasjon, slik at de forhåpentligvis er riktige. Å kutte ut forhåndsvarsel, slik at annen relevant informasjon i saken ikke tilkommer myndigheten før vedtak fattes, vil utvilsomt føre til fler feilaktige vedtak av den enkle grunn at utlendingsmyndighetene ikke vil besitte nok informasjon til å fatte korrekte vedtak. Dette er mildt sagt uheldig.

Unødvendig og uegnet tiltak.

Hvis formålet blant annet er å informere om at ulovlig opphold kan føre til utvisning, trengs det ingen lovendring for å gjøre dette. At oversittet utreisefrist og ulovlig opphold kan føre til utvisning, følger av loven idag, og dette kan enkelt skrives i vedtak og liknende. Det trengs ingen regelendring for å informere om dette, og vi kan ikke se at det finnes noen konkrete holdepunkter for at regelendringen faktisk vil øke antallet «frivillige» returnerer.

Det skal også nevnes at UDI i stadig flere tilfeller oppretter utvisningssak ved avslag på søknad om asyl hvis UDI ikke har lagt til grunn asylforklaringen som riktig. Da opprettes utvisningssak før UNE har tatt stilling til asylsaken.

Hva som faktisk skal vurderes i utvisningsaker.

Departementet ser ikke ut til å ta høyde for at utvisning er en kompleks vurdering som omfatter mer enn bare hvorvidt det foreligger grunnlag for utvisning. Det skal også vurderes hvorvidt utvisning vil være forholdsmessig, og sentralt her er blant annet forhold til eventuell familie / barn i Norge, forhold som ikke omfattes av asylsaken.

Flere asylsøkere har familie i Norge. Familie har i de aller fleste tilfeller ingenting med vurdering av beskyttelsesbehov å gjøre, og forholdsmessighet av utvisning i forhold til familie og barn har således ingenting med asylsaken å gjøre.

Imidlertid vil utvisning kunne blokkere for familiegjening og dermed få store konsekvenser.

Det er med andre ord all grunn til å opprettholde dagens ordning med forhåndsvarsel før vedtak fattes.

Den foreslåtte regelendringen vil da selvfølgelig også ramme barn.

Umulig å ivareta interessene til den man representerer.

Vi har erfaring fra arbeid med både asyl, utvisning og familiegjening. Forholdsmessighetsvurderingen som skal foretas i asylsaker, faller helt klart utenfor det arbeidet som gjøres i en asylsak. Beskyttelsesbehov og hvorvidt utvisning er uforholdsmessig er to forskjellige ting. Departementets antakelse om at dette lar seg kombinere, stemmer ikke.

Hvis man, som representant i en asylsak, skulle svare på et såkalt forhåndsvarsel om utvisning for mulig ulovlig opphold etter mulig negativt vedtak i asylklagesaken, sier det seg selv at dette er problematisk av flere årsaker.

- Det hele blir hypotetisk.
- Eventuelt ulovlig opphold har ikke funnet sted når asylklagen skrives.
- Man risikerer å inkriminere den man representerer.
- Det blir mindre fokus på asylsaken om den også skal omfatte tilsvaret til forhåndsvarsel om utvisning.

Eksempelet er meget enkelt: Representerer man en asylsøker med avslag, og et slikt forhåndsvarsel som departementet skisserer gis med asylavslaget, og asylsøkeren har familie i Norge, skjer følgende: I tillegg til å påklage asylsaken, skal man si noe om utvisning for et «lovbrudd» som enda ikke har skjedd. Altså: Ved oversittelse av utreisefrist, vil utvisning være uforholdsmessig på grunn av barn etc etc. Med andre ord, man har da sagt at den man representerer kan komme til å begå et lovbrudd i fremtiden, altså å oversitte utreisefristen.

I samme omgang har man da skapt konkrete holdepunkter for unndragelsesfare, som vil kunne begrunne fengsel på Trandum. Kort fortalt – det blir umulig å representere de det gjelder, og forsøker man, risikerer man å skape fengslingsgrunnlag for den man egentlig skulle hjelpe.

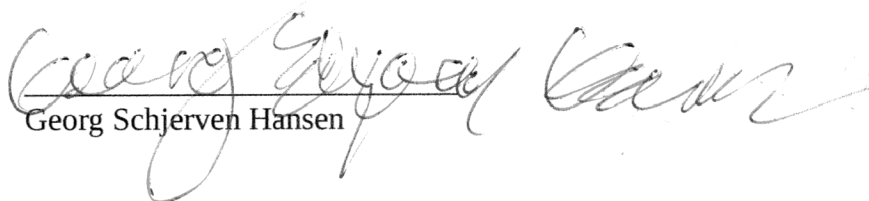
Avsluttende momenter.

Forslaget virker lite gjennomtenkt, uegnet og unødvendig og det vil svekke rettsikkerhet og føre til flere feilaktige vedtak.

Tatt i betraktning at det ikke er noen reell grunn til å anta at forslaget vil ha noen reell effekt på frivillige returer, ber vi departementet tenke seg om og la forslaget ligge fremfor å komme med disse svært lite gjennomtenkte og dårlige regelendringene.

Med vennlig hilsen

Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Georg Schjerven Hansen